Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 27 (6475). | 1987 сыл. Кулун тутар 3 күнэ. ОПТУОРУННЬУК | Сыаната 3 харчы.

ССРС ПРОФСОЮЗТАРЫН XVIII СЪЕҺИГЭР

Олунньу 28 күнүгэр съезд үлэтин түмүктээтэ

МОСКВА. (ССТА). ССРС профессиональнай союзтарын XVIII съеһин делегаттара, профсоюзтар 140 мөлүйүөн чилиэннэрин дьулуурдарын этэн туран, бары континеннар үлэһиттэригэр уонна профсоюзтарыгар, араас общественнай системалар усулуобуйаларыгар олорор үлэ дьонноругар ыҥырыы ылыннылар. Бу докумуоҥҥа бүттүүнэ уопсай прогресс уонна социальнай кырдьык, планета норуоттарын дьолломуу иһин охсуһууга кэккэлэһэ түмэргэ ыҥырыы этиллэр. Сэрии суоһааһынын утары охсуһуу,— диэн бэлиэтэнэр докумуоҥҥа,— б и һ и г и уопсай сорукпут.

Советскай профсоюзтар ядернай сэрии сэбэ суох аан дойдуну үөскэтии итиэннэ норуоттар икки ардыларыгар куттал суох буолуутун эргиччи хабыллаах систематын айыы ССРС-тан туруоруллубут программатын, идеянай уонна конкретнай сэрии сэптэрин сарбыйыыга уонна суох оҥоруута итиэннэ космоһы милитаризациялааһыны халбарытыыга быһаччы көҕүлээһиннэрин толору өйүүллэрин биллэрдилэр. Ити практическай хардыылар аан дойду бүтүннүүтүн үлэһиттэрин интэриэстэригэр эппиэттииллэр, диэн этиллэр ыҥырыыга.

Олунньу 27 күнүгэр, профсоюзтар съезтэрин пленарнай мунньахтарын сэргэ, секциялар үлэлээтилэр: профсоюзтар производственнай-экономическай үлэлэригэр, кини научнай-техническэй прогреһы түргэтэтиигэ сабыдыалын күүһүрдүүгэ; үлэ харыстабылыгар; государственнай социальнай страхованиеҕа уонна үлэһиттэр доруобуйаларын харыстабылыгар; профсоюзтар олорор дьиэ проблематын быһаарыыны түргэтэтиигэ уонна үлэһиттэри эргиэнинэн, олох-дьаһах усулуобуйатынан хааччыйыыны тупсарыыга кыттыыларыгар; профсоюзтар иитэр үлэлэригэр уонна үлэһиттэр сынньалаҥнарын тэрийиилэригэр; ССКП XXVII съеһин бэрдэбуллэригэр сөп түбэһиннэрэн социалистическай бэйэни салайыыны сайыннарыыга уонна профсоюзтар тэрийэр үлэлэрин стилин итиэннэ ньымаларын салгыы чочуйууга.

Бэл ити секциялар ааттарын судургу ааҕыы даҕаны делегаттар көрбүт проблемаларын эргимтэтэ хайдахтаах киэҥин туоһулуур.

Туохтан да үгүс критическэй ... хаһаайыстыбаннаһын ньымаларыттан ... иһэр, сороҕор олорго утарсар даҕаны социалистическай куоталаһыы тэрийиигэ туһаайыллан этилиннэ. Ол эрээри үлэ бүтэһиктээх түмүктэригэр хайысха биэрэр үлэҕэ күрэхтэһиини таба тэрийии холобурдара даҕаны ахтылынныллар. Итиннэн коллективтар үлэлэрин түмүктэрэ чуолкай критерийдэринэн: технологическай дьиссипилиинэни тутуһуунан, государство уонна биирдэ үлэлээччилэр икки ардыларыгар дуогабардаах эбээһинэстибэлэри толоруунан, себестоимоһы намтатыынан, бородууксуйа уонна өҥө хаачыстыбатын үрдэтиинэн — быһаарыллар.

Итинник усулуобуйаҕа куоталаһыы салайыы уонна хаһаайыстыбаннаһын механизмыгар сөп түбэһэр, ордук демократичнай буолар, эбэтэр кини кыттыылаахтара социалистическай эбээһинэстибэлэрэ научнай өттүнэн ырытыллан оҥоһуллубут нормативтарга олоҕуран көмүскүүллэр.

Делегаттары профессиональнай-техническэй училищелар үөрэнээччилэрэ эҕэрдэлээтилэр.

Үлэҕэ салгыы бэлэмнээһин туһунан профсоюзнай форум трибунатыттан аһыллан суох этилиннэ, ыччат проблемалара делегаттары долгуталлар. Кинилэр икки бөдөҥ общественнай тэрилтэлэр — профсоюзтар уонна комсомол — саҥа киһини иитиигэ уопсай дьыалаларыгар өссө ордук ыкса биирдэ үлэлииллэригэр этилэр. Манна үлэ коллективтарын иннилэригэр турар бары проблемалары быһаарыыга, государственнай уонна общественнай дьыалалары салайыыга ыччаты дьиҥнээхтик кыттыннарыыттан атын суол суох. Ыччаты эппиэтинэһи сүгэрбэккэ эрэ эппиэтинэскэ иитиэххэ, киниэхэ итэҕэйбэккэ эрэ кини итэҕэлин ылыахха сатаммат.

Профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр, диэн бэлиэтээтилэр тыл этээччилэр, талааннаах, чиэһэ дьиҥ үчүгэйдик талтыр рабочайдары уонна производствоҕа эдэр тэрийээччилэри биирдэ кыттыһан көрдүүллэрэ итиэннэ өйүүллэрэ наада. Эппиэтинэһи бэйэлэригэр ылыыларга бэлэм дьон эрэ үлэни түтүүһу инини дэнин хамсатар кыахтаахтарын быһыытынан итинник дьоннор бүгүн наадалар, сарсын өссө ордук наада буолуохтара. Съезкэ профсоюзнай комитеттар бары таһымнара ыччат, чуолаан ПТУ-лар үөрэнээччилэрин наадыйыыларыгар болҕойбот буолууларын чахчылара ахтылынныллар. Манна үөрэнэнитин бастакы күннэриттэн үлэлээн эрэр оҕо туһаанаах профсоюз чилиэнинэн буолар. Бу түөрт мөлүйүөн кэнэҕэски эдэр рабочайдар тустарыгар ураты кыһамньы наада.

Бэйэлэрин коллективтарын, профсоюзнай тэрилтэлэрин ааттарыттан делегаттар профсоюзтар үлэлэригэр тутуу суолунан — Улуу Октябрь идеалларынан бэрэбиэркэлэммит суол-соҕотох таба суолунан биһиги баран иһиэхтэрэ диэн эттилэр.

x x x

МОСКВА. (ССТА). Советскай профсоюзтар бэйэлэрин үлэлэригэр ССКП XXVII съеһин уураахтарынан, кини иннигэр диэки эрдээхтик бараарга ыҥырыытынан салайтарыахтара. Биһиги дойдубут үлэһиттэрэ ийэ дойду чэлгийэ сайдарын туһугар өссө эрчимнээхтик үлэлииргэ дьулуһаллар. Ити туһунан ССРС профсоюзтарын столицаҕа биэс күн устата үлэлээбит XVIII съеһин делегаттара эттилэр.

Олунньу 28 күнүгэр, съезд үлэтин тиһэх күнүгэр, ПСВСКС уонна Киин ревизионнай комиссия отчуоттарын дьүүллээһин түмүктэннэ.

Съезд Профессиональнай Союзтар Бүтүн Союзтааҕы Киин Советтарын отчуоттуур кэмнээҕи үлэтин биһирээтэ. ПСВСКС отчуоттуур дакылаатыгар резолюцияны бигэргэттэ. Итини тэҥэ Киин ревизионнай комиссия отчуота бигэргэтилиннэ.

Устаапка уларытыылар тустарынан уураах ылыллынна уонна ССРС профсоюзтарын Устаабыгар киирбит уларытыылардыын бигэргэтилиннэ.

Съезд советскай профсоюзтар салайар органнарын талла.

x x x

ССРС профсоюзтарын XVIII съеһинэн талыллыбыт Профессиональнай Союзтар Бүтүн Союзтааҕы Киин Советтарын пленума буолла.

ПСВСКС председателинэн пленум **С. А. Шалаевы**, председатели солбуйааччынан **В. Г. Ломоносовы** талла.

ПСВСКС секретардарынан талыллыннылар **Л. Д. Казаков, И. Е. Клочков, В. Н. Макеев, В. М. Мишин, В. П. Провоторов, М. В. Рыжиков, Г. Ф. Сухорученкова, К. Турысов, Г. И. Янаев.**

Биир ииллээх кэргэҥҥэ

Кулун тутар: Латвийскай ССР

Латвийскай ССР 1940 сыллаахха от ыйын 21 күнүгэр тэриллибитэ уонна ити дьыл атырдьах ыйын 5 күнүгэр ССРС састаабыгар киирбитэ. Столицата — Рига куорат. Республика 26 оройуоннаах, 56 куораттаах уонна 35 куораттыы типтээх бөһүөлэктээх. Сирин иэнэ — 63,7 тыһ. кв. км.

1973 сыл тохсунньу 1 күнүгэр республикаҕа 2430 тыһ. киһи олороро. 1970 сыллааҕы биэрэпис даннайдарынан, төрүт нэһилиэнньэтэ — латыштар 1342 тыһ. этилэр. Ону тэҥэ 705 тыһ. нууччалар, 95 тыһ. белорустар, 63 тыһ. поляктар, 53,5 тыһ. украинецтар, 41 тыһ. литовецтар, 37 тыһ. еврейдэр, о. д. а. норуоттар представителлэрэ бааллара.

Бу үрдүк сайдыылаах промышленностаах уонна интенсивнэй, механизированнай тыа хаһаайыстыбалаах республика. Нэһилиэнньэ биирдии киһитигэр тиксэринэн бородууксуйаны оҥоруута Латвия атын союзнай республикалар ортолоругар магистральнай пассажирскай вагоннары, трамвайнай вагоннары, дизеллэри уонна дизельгенератордары, АТС-тары уонна телефоннай аппараттары, сойуттар установкалары, фанераны, шифери, түү уонна льняной таҥастары, трикотаһы, радиоприемниктары, дьиэҕэ уонна туттуллар таҥас сууйар массыынаны, мопедтары оҥоруута, о. д. а. бастакы миэстэни ылар. Республика этин-үүтүн уонна балыгын промышленностара эмиэ союзнай суолталаахтар.

Сирин иэнин 45 бырыһыана тыа хаһаайыстыбатыгар туһаныллар. Туорахтаах культуралартан ордук үүнүүнү салгыһинэй, дьаһимиэн, эбиэс биэрэллэр. Ол эрээри бастакы миэстэни кыһыҥҥы оруос ылар. Столица чугаһынааҕы оройуоннарга оҕуруот астарын, хотугулуу-илин сүөһү аһылыга буолар культуралары, арҕаа уонна соҕуруу сады хото үүннэрэллэр. Сибэккини үүннэрии киэҥник тарҕаммыт. Сүөһү иитиитин сүрүн хайысхатынан үүттээх-эттээх ынах сүөһүнү, эт мөгүрүк сибиниэни иитии буолаллар. Ону тэҥэ сылгыны уонна көтөрү иитии сайдаллар. Ыҥырыаны киэҥник тарҕаталлар. 140 колхозтар уонна 40 совхозтар күөллэргэ балыгы үөскэтэн бултууллар. Норканы, кырымахтаах саһылы, кырсаны иитэр 9 совхоз, элбох колхозтар бааллар.

1946 сыллаахха Латвийскай ССР Наукаларын академията аһыллыбыта. Өччөлөргө улахан суолта энергетическэй уонна сырьевой ресурсалары, промышленность уонна тыа хаһаайыстыбатын сайдыыларын боппуруостарын үөрэтиигэ бэриллэрэ. 60-с сыллар саҕаланыыларыттан естественнэй-научнай чинчийиилэр, наука саҥа кэскиллээх салааларга ордук киэҥник тэнийэллэр. Республикаҕа культура, литература, искусство чэчирии сайдаллар.

Латвийскай ССР. Хорсун эксперимент, наука уонна техника ситиһиилэрин киэҥник туһаныы — Рижскэй оройуон «Адажи» колхоһун специалистарын, бастатан туран колхоз председателин А. Э. Каулс үлэлэрин стилэ итинник.

Альберт Эрнестович хаһаайыстыбаны уонча сыл устата түргэтээһини итиэннэ производство бары салааларын көдьүүстэрин үрдэтии суолунан салайан иһэр. Киин көҕүлээһининэн үүт комплекса тутуллубута, ол биир кэлим инженернэй-биологическай системанан буолар. Промышленнай телевидение диспетчер бары технологическай операциялары толорорутар көмөлөһөр. «Адажига» Латвияҕа аан бастаны агрофирма үөскэтиллэн бэйэтигэр үүнээйини уонна сүөһү иитиитин бородууксуйатын оҥорон таһаарыыны, астааһыны итиэннэ батарыыны холбуу ылынна.

Снимокка: үүт комплексын диспетчерскайыгар колхоз председателэ тыа хаһаайыстыбатын наукатын кандидата А. Э. Каулс (уҥа) уонна комплексы салайааччы З. Я. Шталберге.

ССТА фотохроникэтэ.

РСФСР оройуоннардааҕы (куораттардааҕы) народнай сууттарын народнай сэтээтэллэрин уочараттаах быыбардарын ыытыы туһунан

РСФСР Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҔА

РСФСР оройуоннардааҕы (куораттардааҕы) народнай сууттарын народнай сэтээтэллэрин боломуочуйалара 1987 сыл муус устарга — ыам ыйыгар бүтэринэн сибээстээн Российскай Советскай Федеративнай Социалистическай Республика Верховнай Советын Президиума уурар:

Автономнай республикалар Верховнай Советтарын Президиумнара, народнай депутаттар кыраайдардааҕы, уобаластардааҕы, Москва уонна Ленинград куораттардааҕы ситэриилээх комитеттара, автономнай уобаластар уонна автономнай уокуруктар народнай депутаттарын Советтарын ситэриилээх комитеттара РСФСР оройуоннардааҕы (куораттардааҕы) народнай сууттарын народнай сэтээтэллэрин уочараттаах быыбардарын 1987 сыл муус устарга — ыам ыйыгар ыыталларыгар.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун Председателэ В. ОРЛОВ.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун секретара Х. НЕШКОВ.

Москва. 1987 сыл олунньу 27 күнэ.

РАЙСОВЕТ СЕССИЯТЫН ЫҤЫРЫЫ

Райсовет исполкома народнай депутаттар уон тохсус ыҥырыылаах оройуоннааҕы Советтарын тохсус сессиятын 1987 сыл кулун тутар 26 күнүгэр, 10 чаастан, ыҥырарга быһаарда.

Исполком сессия көрүүтүгэр маннык боппуруостары киллэрэр:

1. ССКП КК, ССРС Верховнай Советын Президиумун уонна ССРС Министрдэрин Советын «ССКП XXVII съеһэ социальнай-экономическай сайдыыны түргэтэтиигэ ыйыыларын олоххо киллэриигэ народнай депутаттар Советтарын оруолларын уонна эппиэтинэстэрин салгыы үрдэтии тэһааллаһын туһунан» итиэннэ РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарын Президиумнарын уонна Министрдэрин Советтарын маннык туһааннаах уураахтарын олоххо киллэриигэ оройуон олохтоох Советтарын, хаһаайыстыбаннай органнарын соруктара уонна райсовет исполкомун 1986 сыллааҕы үлэтин отчуота. Дакылаатчыт — райсовет исполкомун председателэ А. С. Субботин.

2. ССКП XXVII съеһин уураахтарыгар олоҕуран хонтуруолу күүһүрдүү уонна толорууну бэрэбиэркэлээһини салгыы тупсарыы соруктарын туһунан народнай хонтуруол оройуоннааҕы комитетын отчуота. Дакылаатчыт — народнай хонтуруол оройуоннааҕы комитетын председателэ депутат А. Е. Филиппов.

Сессияҕа депутаттартан уратылар ыҥырыллаллар: Саха АССР Верховнай Советын депутаттара, сельсоветтар исполкомнарын председателлэрэ, совхозтар директордара, предприятиелар, тэрилтэлэр уонна учреждениелар салайааччылара.

ССКП КК тохсунньутааҕы (1987 с.) Пленумун уураахтарын — олоххо!

Рабочайдар управляющайы талаллар

Бу күннэргэ өрөмүөннүүр-техническэй предприятиеҕа управляющайы быыбардааһын ыытылынна. Киэһэ 6 чаас. Мунньахтыыр саалаҕа киһи толору мустар. Мунньахха 102 киһи кэлбитин иһитиннэрдилэр.

ССКП райкомун иккис секретара **Н. Н. Аммосов** ССКП КК тохсунньутааҕы (1987 с.) Пленумун уураахтарын олоххо киллэриигэ оройуонна ыытыллар үлэлэр тустарынан кэпсиир, предприятие салайааччытын быыбардааһын бэрээдэгин билиһиннэрэр.

Трибунаҕа — партбюро секретара **К. И. Федоров**. Киһи управляющайынан өрөмүөннүүр-техническэй предприятие кылаабынай инженерэ Н. Н. Кэжэкинэ уонна ОАПХ советын председателин солбуйааччы С. М. Догордуровы таларга этии киирбитин билиһиннэрэр, кандидаттар биографияларын сиһилии кэпсиир.

Кандидаттартан мунньах кыттыылаахтара туох общественнай сорудахтары хайдах толоро сылдьалларыттан рабочай квалификацията үрдэтиигэ туох үлэни ыытыахтаахтарыгар тиийэ ыйыталаһаллар. Кандидаттар эппиэттэрэ толору эппиэттэри биэрэллэр.

Аһаҕас дьүүллэһии саҕаланар.

— Кандидаттар иккиэн да бэркэ билэр дьоммут, — диир автоперевозка инженерэ **И. И. Ермолаев**, — иккиэн да сөптөөх дьон. Мин уһун кэмнэ биһиги хаайыскабытынан салайар үлэҕэ сылдьыбыт уонна профком председателинэн дьону кытта үлэҕэ үгүстүк эриллибит С. М. Догордуровы талар ордук дии саныыбын.

Инженер-технолог **Е. Д. Феофанов**:

— Урукку өттүгэр салайааччыларбыт сотору-сотору уларыйаллар этэ. Саҥа бэрээдэк быһыытынан быыбардаммыт киһи биэс сыл үлэлиэхтээх. Онон салайааччыбыт сүүмэрдэниитигэрураты болҕойуохтаахпыт. Кылаабынай инженербит Н. Н. Кэжэкин, [illegible] иэстэни баһылаабыт үчүгэй специалист быһыытынан бэйэтин көрдөрдө. Онон киһи кылаабынай инженер дуоһунаһыгар салайар хаалара сөп дииbин (саалаҕа «сөп, сөп этэр» диэн саҥалар иһиллэллэр)

Үүс **Т. Т. Дьячковскай**:

— ССКП райкома биһиэхэ сөптөөх, олохтооохтук үлэлиир кыахтаах үчүгэй специалистартан биир сөбүлүүрбүтүн таларбытыгар кыаҕы биэрдэ. Мин управляющайынан С. М. Догордуров буоллун диэччилэргэ холбоһобун. Билигин урукку буолбатах, биир өлбүөр иһигэр үс тэриллэ, үс хаһаайын буолбут. Ити үлэлииргэ ардыгар ыарахаттары үөскэтэр. Саҥа управляющайбыт итини учуоттаан үлэлиэ диэ саныыбын.

Водитель **Ф. Н. Иванов**:

— Управляющай олохсуйумуна эрэй буолла. Мин Н. Н. Кэжэкини кылаабынай инженериттэн уларытар сыыһа диэччилэргэ сөпсөһөбүн. Үлэни-хамнаһы билэстэ уонна сөптөөхтүк ылсан эрэр. Ити учуоттанан наада.

Өйдөөн, быыбары аһаҕас куоластааһынынан ыытыахха диэн этии киирэр. Куолаһы ааҕар дьоннор ананаллар.

Кандидатуралары бигэргэтии куоластааһыныгар С. М. Догордуров иһин 75, Н. Н. Кэжэкин иһин 12 куолас бэриллэр, уоннааҕылар туттуналлар. Мунньах председатела управляющайынан, бэйэлэрин элбэх куолаһы ылбытынан **Станислав Михайлович Догордуров** талыллыбытын туһунан иһитиннэриитин рабочайдар ытыс тыаһынан аҕалдиллэр.

Бу предприятие салайааччытын оройуоҥҥа бастакы быыбардааһын. Онон баҕар, мунньах тэрээһиҥҥэр итэҕэстэр дээх да буоллаҕына, кылаабынайа, рабочайдар салайааччыларын бэйэлэрэ быыбардааттыллар, оңуоха хас биирдии киһи санаатын аһаҕастык этэригэр толору кыах бэриллиигэ. Кэлэр өттүгэр кандидаттары туруоруутан саҕалаан кворумугар, куоластааһын бэрээдэгэр (аһаҕас дуу, кистэлэҥ дуу) чуолкайдаан мааныы мунньахтары ыытыы балаһыанньата оҥоһуллуон наада эбит.

Мунньахха киирэн бу киһи туруоруллар эбэтэр тута баачча кими туруорабыт диир кэрэгэй. Туох да ииэ-саҕата суох кандидаттары аттаталааһыныгар тиэрдиэх сөп. Онон кандидатуралары сүүмэрдээһиҥҥэ олохтоох партийнай, профсоюзнай тэриллэр, дьон санаатын эрдэттэн билэн, сүрүннүүллэрэ наһа наада.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

Чиэһи, албан аата...

1986 сылга оройуон чемпионнара

Николай Афанасьевич ПОТАПОВ

«Чурапчы» совхоз шофера Николай Афанасьевич Потапов ЗИЛ-ММЗ автомашинанан 333536 тонна-километры оҥордо, 4330 литр уматыгы кэмчилээтэ.

Николай Афанасьевич республикаҕа иккис төгүл, оройуонугар 6 төгүл чемпионнаата. Киһи өрөмүөннүүр-техническэй предприятие водителлэрин ыҥырыытын өйөөн түс бэйэтигэр үрдэтиллибит соруктары туруорунан үлэлиир. XII пятилеткаҕа былааныттан 590000 тонна-километры 1988 сылга ыытар толорон [illegible] биирг[э] үлэлиир [illegible] биэрдэ. Улуу Октябрь 70 сылыгар Николай Афанасьевич 420000 тонна-километр үлэни толорорго соруктанар.

Григорий Семенович КУЛИЧКИН

«Чурапчы» совхоз Сылаҥнааҕы отделениетын булчута Григорий Семенович Куличкин 9794.75 солкуобайдаах күндү түүлээҕи бултаан туттарда.

Сорсуннаах булчут сүрүннээн андаатары, кырынааһы, солоҥдону, о. д. а. күндү түүлээхтэри бултуур. Киһи ураты болҕомтотун бултаммыт түүлээх тириитин таҥастааһыныгар уурар. Туттарыллар тириитин хаачыстыбатын үрдэтэргэ билигин даҕаны туһаныллыбатах ис кыахтар бааллар.

Ү[ммүт сыл кэрэ-бэлиэ] дата[тарын «сымнаҕас кө]мүс» бэлэхтээх көрсөр иниттэн Г. С. Куличкин сонор сурдугар турда.

Түүлээхчит андаатары бултааһыныгар бастакы [illegible] аһарарга бигэ эрэллээх.

Гаврил Афанасьевич ФЕДОРОВ

Субуруускай аатынан совхоз тракторииһа Гаврил Афанасьевич Федоров ДТ-75 тракторынан 4006 эталоннай гектары оҥордо, 5100 литр уматыгы кэмчилээтэ.

Совхоз механизатордара түргэтэтии пятилеткатын бастакы сылын сорудахтарын аһара толорон түмүктээһиҥҥэригэр Г. А. Федоров кылаата биллэрдэ, кээстэр оруоллаах. Аны тустаах үлэтигэр кыһаныылаах сыһыаныттан биирг[э] үлэлиир таба[та]рыгар үтүө хо[ло]ру көрдөрөр. Гаврил Афанасьевич үлэлиир тракторнай паркатын коллективэ ааспыт сыллааҕы эбэһээтэлистибэтин 2823 [illegible] аһарбыта.

СОВЕТСКАЙ ТУТУУ

Комиссия депутаттарга тирэҕирэр

Кыһаннаах сельсоветын исполкомун иһинэн 7 киһиттэн састааттаах административнай комиссия үлэлиир. Комиссияны бэйэтин бөлөҕөр иккис миэстэни ылбыт оройуоҥҥа биллэр отчут, депутат Дмитрий Лукич Попов салайар.

Комиссия сыллааҕы үлэтин былааныгар исполкомҥа бигэргэтэрэр уонна оңуоха олоҕуран үлэлиир. Быыбардар кэпсиллэриттэн комиссия 10 дьыалалары көрөн туһаайыллаах уураахтары ылынна. Общественнай миэстэҕэ холуочук сылдьыы, арыгыны атыылааһын нуормаларын кэһии, дьон сынньалаҥын аймааһын иһин буруйдаахтар кытаанах сэмэҕэ тардылыннылар.

Комиссия үлэтин общественнай тэрилтэлэри, чуолаан, исполком арыгылааһыны утары охсуһар комиссиятын, кытта ыкса сибээстээхтик ыытар. Арыгылааһыны утары охсуһар комиссияны детсад воспитателэ А. С. Кэжэкина салайар. Бу комиссия эмиэ туспа былааннаах үлэлиир. Административнай уонна арыгылааһыны утары охсуһар комиссиялар Арыылаах маҕаһыныгар итирдэр утахтары атыылааһыныгар ыыппыт бэрэбиэркэлэрэ бэрээдэк тутуһуллубатын арыйтаабыта. Дьыала комиссияҕа көрүллэн продавецтар сэмэҕэ тардыллыбыттара.

Административнай комиссия бөһүөлэккэ ыты иитиини бэрээдэктээһин боппуруоһугар эмиэ болҕомтотун уурар. Олохтоох радиоҕа туһаанан ыты иитиини бэрээдэктээһини уонна ыт маарыыларын туһунан биэриилэри тэрийдэ. Ыты иитэр уонна тэрэтэн таҕатар дьону кытта бииргэдиилэн кэпсэтиилэр ыытыллаллар.

Партия уонна правительство арыгылааһыны утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан дьаһалларын олоххо киллэриигэ, үлэ дисциплинатын бөҕөргөтүүгэ сельсовет комиссиялара, кэстэрүн курдук, улахан көмөнү оҥороллор. Исполком комиссияларын быыбардааччылар билинэллэр, улахаһнык авторитеттылар. Киһилэр кэдүлээһиннэригинэн иэһилиэххэ арыгыта суох эрэ тэрийиэ.

А. КАРЛАШЕВСКАЯ,
сельсовет исполкомун председателэ.

● Оскуола реформатын — олоххо! ●

«Кустук» лааҕыр кыһалҕата

Мин Бахсы орто оскуолатын иһинэн үлэлиир «Кустук» үлэ-сынньалаҥ лааҕырын хаһыс да сылын салайабын. Лааҕыр бөһүөлэктэн тэйиччи буолан, ылах тутан, хортуоппуй ыһан бэйэбит бэйэбитин хааччынабыт. Оҕолор сайын ахсын совхозка кырата суох көмөнү оҥороллор. Ол эрээри базовай хаһаайыстыба киниэргэ кыһаммыта сиппэ суох диэхтин баҕарабын. Оҕолор утуйар хоспоро аһара кыараҕас, куукуна суох буолан, былырыыны кутааҕа астанабыт, остолобуой оҥнугар сарайдаахпыт. Мин, салайааччы буолан туран, итн боппуруоһу «Мугудай» совхоз салалтатыгар хас да тоҕуллээн туруорустум да, ол ахсын арыт былааҥҥа киллэриллибэтэх, арыт бириэмэ суох диэн кураанах хоруйдары ылабын. Совхоз 1987 сыллааҕы социалистическай эбэһээтэлистибэтигэр бу туһунан туох эмэ сурулларый диэн кэтэстим да, эмиэ суох, үлэ-сынньалаҥ лааҕырдарын баазаларын хаһатыы, үөрэнээччилэри үлэҕэ иитиигэ базовай хаһаайыстыба чопчу туһа үлэлиэхтээҕин туһунан биир тыл этиллибэтэ.

Үлэ-сынньалаҥ лааҕырдарга үөрэнээччилэри үлэ ньымаларыгар, дьоҕурдарыгар үөрэтиң, кэдьүүстээх оскуолатынан буолалларын дьылаҕ данваастаатылар. Лааҕырдарга үлэ керуиһиэн элбэтиэн, кинилэри техническэй өттүнэн сэбилээһин, үлэни научнайдык тэрийии туһунан боппуруостар оройуоҥҥа өссө да ситэ-хото үөрэтиллибэтэхтэр. Аҥардас хотууругунан оту охсоҕ үөрэниттэн оҕо туһаныара аҕыйах. Лааҕырдары толору кэдьүүстээхтик туһаныы туһунан боппуруос туруохтаах. Ити биһиэхэ эмиэ сыһыаннаах.

Базовай хаһаайыстыба оскуолаҕа көмөлөһөр эрэ буолбаккка, үөрэнээччини үлэҕэ иитии боппуруоһугар тэҥ эппиэттиниэһин сүгүөхтээх, үлэтин-хамнаһын оңуоха эппиэттиир курдук тыына уларыта тутуохтаах. Ити — кэм көрдөбүлэ.

Д. АБРАМОВ.

Байыаннай-патриотическай иитии

Эдэр антифашист күнүгэр

Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатыгар эдэр антифашист күнүгэр аналлаах митинг-манифестация буолла. Онуоха кылаастар кэдиэлэ устаан бэлэмнэммиттэрэ.

Киэһэ 7 чаас 30 мүн. оскуола үөрэнээччилэрэ интернат-оскуола кулуупугар муһуннулар. Старшай пионер-баһаатай С. Н. Старостина митинг аһыллыбытын биллэрэр итта «Атом суох буоллун!» диэн тыллаах, атомнай бомба ортотунан быһа ыстаммыттан аргас кэрэ сибэккилэрдээх үүнан тахсыбыттара уруйламмыт плакаттарын уруоччи кэтэҕэн туустаатаан фартуктаах кыргыттар, эмиэ кинилэр курдук үрүҥ сорочкалаах уолаттар ньиргиэрдээхтик таҥнга уктээн хааман киирэн кэлиилэр.

Митингэ кыттыыны ылбыт Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааҕа И. М. Павлов кылгас сылоҕи тылынан эдэр антифашист күнүн бэлиэтээһини, ол суолтатын туһунан этта. Ол кэнниттэн кылгастарынан политическай ыйыылары толоруута, политическай плакаттары уонна лозунналары оҥоруута, хобооҥ аахтыыга конкурстар саҕаланнылар.

Лозуннары көмүскээһиҥҥэ үһүс кылаас бастыы миэстэни ылла. Кинилэр «Мир на планете» диэн лозуну көмүскээн музыкальнай инсценированныы туруордулар. Ити иһин коллектив грамотанан наҕараадаланна. Үөрэнээччилэр музыка доҕуһуолунан хамсана, саҥара үөрэммиттэрэ, музыкальнай инсценировканы туруоруута оскуолаҕа бастакынан холоммуттара бэлиэтэннэ.

Бэһистэр иккис, төрдүстэр үһүс миэстэлэннилэр. Конкурс түмүгүн ырытыыт жюри ситиһиилэри сэргэ итэҕэстэри эмиэ ыйда. Ол курдук, ахсыс кылаас коллектива лозуну көмүскээһиҥҥэ аһымныта суохтук сыһыаннаспыта, бу дьаһалга кылаас уолаттара бунатык даҕаны кыттыбатахтара улахан итэҕэс быһыытынан аахылынна.

Митиҥҥэ кыттыыны ылбыт педагогическай үлэ ветерана А. М. Кривошапкин сир үрдүгэр Эйэни туруорууга хас биирдии киһи ытык иэһэ буоларын, эйэ иһин охсуһуу түс бэйэттэн, барт кыраттан саҕаланарын, ол барыта биир модун долгуҥҥа түмүллэн улуу күүс буоларын туһунан оҕолорго тиийэр тыла итэҕэтиилээхтик этта.

Митинг «Өрүү баар буоллун күммүт» диэн ырыанан түмүктэннэ. Оҕолор «Долой атомнай бомбы!», «Суох буоллун сэрии!», «Туругур, Эйэ» диэн лозуннары ньиргиэрдээхтик биир куолаһынан хатылаатылар.

М. НИКОЛАЕВА.

Биһиэхэ эппиэттииллэр

Оройуоҥҥа уот баһаара баарар куттала утары үлэ быста моттотуллубутун туһунан А. Унарова «Тэһаҕэс солууурга эрэниэххэ» диэн ыстатыйата хаһыат бу дьыл тохсунньу 17 күнүнээҕи нүөмэригэр бэчээттэммитэ. Кританалламмыттар оргтолоругар «Агропромхимия» холбоһук салалтата эмиэ баар. Онон сибээстэн холбоһук начальнига Н. Н. Шестаков маннык эппиэттээтэ:

«Баһаарынай мушуун кодабилгэ эппиэттиирдик оҥоһуллунна, наадалаах инвентардар булулуннулар. К. В. Козлов салайааччылаах баһаарынай дружина тэрилиннэ.

Объектар баһаарынай өттүнэн бэлэмнээх буолууларыгар чопчу эппиэтинэһи сүгэр үлэһиттэр ананнылар. Гаражтарга механиктар И. Г. Макаров уонна К. В. Козлов, хонтуораҕа, ыскылаакка, котельнайга, заправкалыыр пуунка завхоз В. К. Лазарев сыһыарыллыннылар».

Суот туораҕар тартахха

Бары тэрийэр, эппиэттиир дьыалабыт

Баланс сүрүн сорогунан хаһаайыстыбалар финансовай ыһахтарын күүһүрдүү, бэрэстээх салаалары сайыннарыы, бородуукуйа бары көрүҥнэрин рентабельностарын үрдэтии уонна онно олоҕуран ороскуоттары бэйэ сабыылыытыгар, производствоны бэйэ суотугар кэлэтиигэ киирии буолар. Агропромышленнай комплекска уларыта тутуу, түргэтэтии хаһаайыннааһын саҥа ньымаларыгар, экономическай механизмы чочуйууга тирэҕирдэххэ эрэ ситиһиллиэхтээҕин туһунан ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Советын туһааҕ уураахтара тахсыбыта биир сыла туолан эрэр. Онно ыйыллыбыт дьыаллары олоххо киллэрии хас биирдии үлэ коллективыгар бородууксуйаны дэлэтиигэ, үлэ оҥорумтуотун үрдэтиигэ уонна ороскуоттары аҕыйатыыга чопчу сыаллаах-соруктаах үлэлээтэххэ эрэ ситиһиллиэҕэ. Оттон ол ис хаһаайыстыбаннай ахсааны олоххо киллэриини, аҕан-суоттаан үлэлээһини бары рабочайдар, специалистар эҥтолоругар киэҥник тэнитиини, киһилэр интэриэстэрин, эппиэтинэстэрин үлэ бүтэһигэр түмүгүн кытта ыкса сибээстиири эрэйэр.

Совхозтарга балансовай комиссиялар ааспыт сыл түмүктэринэн оҥорбут түмүктэһиннэрэ ис хаһаайыстыбаннай ахсааны тэрийиигэ тулуйуллубат итэҕэстэр, бытаарыылар таһаарыллыбыттарын өссө төгүл чуолкайдык көрдөрдө. Хаһаайыстыбаннаһа суох быһыы, государство баайын-дуолун бас баттах туттуу салҕанан бара турар. Ону оҥоһуллубут валовой бородууксуйа кээмэйэ 1985 сыллааҕыттаҕар 6,6 бырыһыан намтаабыта, совхозтар ылбыт барыстара 2335 тыһ. солкуобайынан аҕыйаабыта да туоһулуур.

Отчуокка көстөрүнэн, 211 подразделение бородууксуйаны оҥорууга уонна ороскуоттарга чопчу сорудахтаах үлэлээтилэр. Ол гынан баран бу сорудахтар туолууларын хонтуруоллааһын, ороскуоттары аҕыйатыы иһин бириэмийэлээһин, оттон аһара ороскуоттааһын иһин материальнай эппиэтинэһи олохтооһун совхозтарга кыаллыбата. Атыннык эттэххэ, хаһаайыстыбалар сайдыыларын быһаарар бу суоттан суолталаах үлэҕэ формальнай сыһыан, отчуот эрэ иһин үлэ ыытыллыбыта көстөр. Балансовай комиссиялар совхоз салайааччыларыттан, специалистарыттан баһыйар үгүстэрэ экономическай билиилэрин таһыма олус намыһаҕын саамай сөпкө бэлиэтииллэр. Оттон специалист, салайааччы аахпат-суоттаабат, экономическай төһүүлэргэ тирэҕирбэт буоллаҕына, хаһаайыстыба туугунан сайдыай?

Быйыл да бу үлэҕэ совхозтар суолта биэрбэккэ олороллор. Дьыл баччатыгар диэри сыллааҕы хозрасчетнай сорудахтар бары подразделениелэргэ тиэрдиллэ иликтэр. Хаһаайыннааһын экономическай механизмыгар уураахха этиллэр кэлим сыһыан олохтоммото. Баччаанга диэри, производство көдьүүһүн, үлэ оҥорумтуотун үрдэтии, ороскуоттары аҕыйатыы үлэлэринэн совхозтар экономическай отделлара эрэ дьарыктаныахтаахтар ы, киһилэр интэриэстэрэ эрэ буолуохтааҕын курдук кыараҕас өйдөбүл кыайан туоратыллыбата. Онон совхозтар курдук киэҥ, араас салааларыгар производствоны аһардас 2-лии—3-түү киһилээх отделлар үлэлэринэ аныгы көрдөбүллэр таһымнарыгар таһаарыахтыт диэн толкуйданар кэрэгэй.

Итинник да сыһыан баар буолан экономическай механизмы экономическай отделлар үлэлэригэр тэҥнээһин курдук кыараҕас өйдөбүлгэ олоҕуран үлэ-хамнас тэриллэн хаһаайыстыбалар сайдыыһыгар бытаарбыта саарбаҕа суох. Ис хаһаайыстыбаннай ахсааны олохтооһунтан, коллективнай бэдэрээти, хонтуруол чековай форматын кытта таба дьүөрэлээһинтэн хас биирдии рабочайтан специалиска, салайааччыга тиийэ экономическай өй-санааны үөскэтии, норуот баайыгар-дуолугар харыстабыллаах сыһыаны иҥэри саҕаланар. Бу уочараттаах хаһаайыстыбаннай боппуруос буолбатах, бу экономиканы сайыннарыы тылын боппуруоһа буолар. Онон бары сала специалистара, салайааччылар сорудахтары тиэрдиигэ, олор туолууларын хонтуруоллааһыныгар быһаччы кыттыахтаахтар. Ол совхозтар кылаабынай специалистарын биир сүрүн функциональнай эбээһинэстэрэ буоларын быһытынан киһилэртэн эппиэтинэс, ирдэбил күүскэ туруоруллуохтаах, киһилэр үлэлэрин сыаналааһыныгар ити сүрүн көрдөбүл буолуохтаах.

Балансовай комиссияларынан экономическай үлэҕэ чуолкай соруктар туруоруллубуттарын үрдүнэн, совхозтар директордара сөптөөх түмүгү оҥостубатылар. Ити үлэҕэ улахан хаалыы ... быта дьаҕаны учуонна ылыллыбата. Бу ордук финансовай туруктара олус айгыраабыт Эрилик Эристиин аатынан (директор М. Н. Корякин), «Чурапчы» (директор Н. Г. Михайлов) совхозтарга сыһыаннаах. Атын да совхозтар финансовай боппуруостарга сыһыаннара мөлтөх.

Этиллибитин курдук, специалистартан, салайааччылартан экономическай үлэ боппуруостарыгар ирдэбил саҥа оҥоһуллубатыттан совхоз финансовай үлэлэригэр киһилэр интэриэстэрэ кыра буолар. Ол иһин бэйэлэрин экономическай билиилэрин үрдэтиини сыал-соруг оҥостубаттар. Бу итэҕэһи туоратарга кэмэлэһэр сыалтан ОАПХ совета Саха АССР Госагропромун бирикээһинэн хаһаайыннааһын экономическай механизмын сайыннарыыга уонна производствоҕа интенсивнэй технологиялары киллэриигэ совхозтар кылаабынай уонна старшай специалистарын, үлэлэриттэн босхолоон туран, 36 чаастаах программанан үөрэтэргэ быһаарда. Хаһаайыннааһын саҥа ньымаларыгар барыта 12 лекция ааҕыллыаҕа, практическай занятиелар ыытыллыахтара. Курска үөрэммиттэр түмүгэр экзамен туттарыахтара. Итинник системанан совхозтар кылаабынай специалистара бэйэлэрин хаһаайыстыбаларыгар орто сүһүөх салайааччыларга, специалистарга, рабочайдарга үөрэхтээһинин ыытыахтара.

Маннык дьаһаллар үлэни-хамнаһы тэрийиигэ кэмэлээх буолаллара саарбаҕа суох. Ол эрээри, биллэн турар, биирдиилээн специалистар билиилэрин кэҥэтии дьыаланы быһаарбат. Билиини дьыалаҕа туһаныы күнүэтэ сыралаах үлэҕэ, производствоны салайыы стилин, ирдэбили тэрдүттэн уларыта тутууга кэстүөҕэ.

Ис хаһаайыстыбаннай ахсааны олоххо киллэрии хаһыын да эбии ороскуоту, убу-харчыны эрэйбэт. Барыта ... тутулуктаах. Кылаабынай ... хаһаайыстыбаннай ... суолталаах ... курдук ... кэрэгэй. Киһи интэриэс-өйдөтөр суолтатын, санаалыы үлэлээһиниигэ дьон өйүн-санаатын уларыта тутар кыахтарык умнарбыт сатаммат. Бу барыта —олохпут сайдыытын сүрүн көрдөбүлэ.

В. НОВГОРОДОВ,
ОАПХ кылаабынай экономиһа.

Сүөһү иитиитэ — охсуулаах үлэ фрона

Ынаҕы сиэмэлээһин: хаалыыттан тахсыахха

Ааспыт сылтан ыла ынаҕы искусственнай сиэмэлээһин бүүс таһыгастаах саҥа технологиятыгар — 196 кыраадыска диэри тоҥоруллуубут сперманан үлэлээһиҥҥэ киирэммит. Республикатааҕы племенной предприятие үрдүк кылаастаах ырбас хааннаах сиэмэлэтэльнай оҕуһуда оҕустар сиэмэлэрин дуогаар быһыытынан ыыта турар. Совхозтарга аны урукку курдук сиэмэни тиэйиигэ-таһыыга түбүгүрэттэр. Холобур, суол-иис алдьанан отделениелэргэ кэмигэр кыайан тиэрдиллибэккэ үлэ сырылыыта ... аҕа суох. Күн хаһыык баҕарар кэмигэр ирэҕэн күттарга бэлэм үрдүк хаачыстыбалаах сиэмэ баар. Онон ситиини, үлэ түмүгэ техник-осеменатортан бэйэтиттэн, киһи дьоҕуруттан, саҥа технологиялары хайдах үөрэммититтэн тутулуктаах.

Тохсунньуга, олунньуга ааспыт сыл бу кэминээҕитээҕэр 300-чэнэ аҕыйах төрүөх ылыллына. Бу искусственнай сиэмэлээһиҥҥэ, чуолаан, саҥа технологияны туһаныыга итэҕэстэр, сиэ бытаарыыллыбакка турар боппуруостар бааллларын көрдөрөр. Төрүөҕү ылыы ордук Субуруускай аатынан совхозка, «Чурапчы» совхоз Килэҥкиитигэр, Арыылаахха, «Мугудай» совхоз Маралаайытыгар, Чыаппаратыгар, Толоо... бытаарда. ... сиэмэлээ... Оттон ... киһи хайдах саҕалаа... Дьыл баччатыгар диэри Кырыс, Өлөҥ Көлүйэ, Лыбыктах, Төбүрүөн, Толус фермаларыгар пуунар үлэлии иликтэр. Бэл элбэх кытарах ынахтаах Хатылы (управляющай Г. Н. Аммосов), Болтоҥо (В. М. Монастырев), Арылаах (К. Е. Беляев) отделениеларыгар маннык кэскиллээх, тылын суолталаах үлэни ...олууларынан тэрээһинэ суох, сатаҕайдык саҕалатылар. Ынаҕы искусственнай сиэмэлээһини тэрийиигэ урукку сылларга хаалан испит «Мугудай» совхоз быйыл эмиэ бэлэччэ хороммуну ылар буолла. Чыаппараҕа (управляющай П. П. Попов), Маралаайыга (Е. Е. Толстоухов) ииннээҕэр техник-осеменато р д а р а суох олороллор. Совхоз сүөһүүт уһатыыга быһаччы эппиэти сүгэр специалиһа А. И. Пестряков бэйэтин үлэтигэр сөптөөх түмүктэри оҥосторо уолдьаста. Совхоз үрдүнэн 16 эрэ сиэмэланна. Оттон график—95.

Оройуон үрдүнэн сыл саҕаланыаҕыттан 450 ынах сиэмэтэммит уонна саптарыллыбыт буолуохтаах этэ. Ол баара-суоҕа 182-иэ толоруллуна. Үчүгэйдик саҕалаата диэн биир эмэ хаһаайыстыбаны холобурдуур кыахпыт суох.

Үүтү-аһы дэлэтии кэлэр сылларгааҕы кэскиллии түстүүр үлэҕэ сыһыан тоҕо көҥүүгүй, совхозтар директордарара, партийнай салайааччыларын оттүттэн кытааннах хонтуруол тоҕо олохтоммотуй? Туһааннаахтартан ыйытыы күүскэ туруорар уолдьаста эбээт! Сыл устата биир ынаҕы ноҕүүгэ-хараныыга, аһатыыга 1180 солк. ороскуот тахсар. Ынах төрүөҕү биэрбэт, кытарыыр, эрдэ уолар буоллаҕына, биллэн турар, ити хоромньуну тугунан да сабыммаккын, толуммаккын. Болтоҥоҕо сүүһүнэн ынах кытараабытыттан хаһаайыстыба төһөлөөх ороскуокка тэбиллибитин эаҕан сиппэккин. Итинниэ ынаҕы хойутаан уулааннарыыттан тахсар ороскуоту эбиэххэ сөп.

Сиэмэлиир пууннары ирдэбилгэ эппиэттиир курдук оҥостуу, паспордааһын, техник-осеменаторы сылгыы үөрэтэн, аттестациялаан кылаастарын үрдэтии, искусственнай сиэмэлээһиҥҥэ ветврачтар, ыанньыксыттар уонна сүөһү иитиитин биригэдьиирдэрэ чопчу туох эбээһинэстээхтэрин чуолкайдааһын, бу дьоппуннаах дьыалаҕа ирдэбил күүһүрдүү, тэрээһини тулсарыы—биһиги иннибиттэр турар саамай сүрүн соруктар итинниктэр. Кылаабынайа, маны киһинээҕи хаһаайыстыбаннай үлэ курдук көрөр сыссолоох үгэстэн аккаастаныр наада. Итинник да сыһыан баар буолан бу үлэттэн ветврачтар тэйиччи тураллар. Технологтар эбээһинэстэрин, бу дьыалаҕа кыттыыларын чуолкайдыыр, чопчулуур булгуччу ирдэнэр кэмэ кэллэ. ...

Ынаҕы тоҕо кыалларынан эрдэ уулааннарар сыалы-соругу умнубакка үлэлиэхтээхпит. Ол хас биирдии техник-осеменатортан кытаанахтык ирдэниэхтээх. Сиэмэлээһин аатыгар эрэ мыыппакка ынах бастакы-иккис төхтүрүөҕүгэр уулааннарын ситиһэр, үлэ көдьүүһүн үрдэтэр наада. Ааспыт сылга Субурууская, о. д. а. хаһаайыстыбаларга ынахтары кэмигэр ууланнарбакка биэстиитэ-алталыыта сиэмэлээбит түбэлтэлэрэ элбэх этэ. Былырыын кулун тутар 2 күнүгэр диэри 719 ынах сиэмэлэммитэ. Ол аата сыл төрдүс кварталыгар итиччэ ньирэй ылыллыахтаах этэ. Оттон түмүк букатын атыны көрдөрдө—бу кэмҥэ 100-чэ эрэ ынах төрөөтө.

Ынах тоһонон эрдэ уулаанар да, отчуонон сыл устата бородууксуйаны биэриитэ улаатар. Ол специалистар, салайааччылар бэркэ диэн биллэр. Ол эрээри бу ахсааҥҥа ылыллыбат да курдук. Сыл төрдүс кварталыгар тоҕо кыалларынан элбэх төрүөҕү ылар сыаллаах-соруктаах үлэлээһини суоҕун кэриэтэ. Үүтү-аһы дэлэтии маннык улахан резервэтин хаһаан да туһанныахха сатанар. Сиэмэлээһини көдьүүһүн үрдэтэр дьаһаллары уталыппакка олохтуохха. Кулун тутарга тоҕо кыалларынан элбэх ынах уулаанарын ситиһиэххэ.

С. БАРАШКОВА,
ОАПХ племотделын начальнига.

Педагогическай үлэ маастардара

Үмсүүгүтүү уонна көдьүүс

Биһиги бүгүн аһиэхэ кэпсиир киһибит химик учууталлар оройуоннааҕы методическай холбоһуктарын салайааччыта старшай-учуутал Е. И. Макарова Дирин орто оскуолатыгар үлэлиир. Киһи үөрэтии-иитии үлэтин саҥа хаачыстыбаннай таһымҥа таһаарыыга үлэтигэр киһи кэрэхсиэҕэ үгүс. Билигин учууталлар болҕомтолорун тардар биир дьоһуннаах проблеманан уруок көдьүүһүн мүнүтүурдук үрдэтии боппуруоһа буолар.

ХАС БИИРДИИ УРУОГУ АҺАҔАС УРУОК ТАҺЫМЫГАР

Билиҥҥи кэм хас биирдии учууталга итинник алзунуннаан үлэлиэхтээх. Оройуон 60-тан тахса учуутала итини бэйэлэрин үлэлэригэр быһаччы киллэрдиилэр.

Евдокия Иннокентьевна уруоктара үрдүк методическай таһымнаахтарынан, чуолкай тэрээһиннээхтэринэн уратыланаллар. Уруок устата элбэх үөрэнээччи дуоскаҕа ыҥырыллан эппиэттиир, элбэх опыт оҥоһуллар, саҥа үөрэтиилэр матырыйаалы учуутал оҕолору интэриэһиргэтэр, үмсүгүтэр гына кэпсээһин араас ньымаларын туһанан тиэрдэр. Учебнигы, атын литератураны кытта үлэ учүгэйдик тэриллэр, практикум, лекция уруоктар, конференциялар ыытыллаллар.

Итинниэхэ, бастатан туран, учуутал уруок саҥа матырыйаалы үөрэтэр чааһын сатабыллаахтык тэрийэригэр тохтуоҕу барыллар. Евдокия Иннокентьевна барыллыбыт матырыйаалы кытта саҥа үөрэтиилэр теманы ыкса сибээстиир. Тема сүрүн өйдөбүллэрин чорботон бэлиэтиир. Киһи кэпсээниттэн үөрэнээччилэр былаан, таблица, түмүктүүр схемаларын оҥороллор. Маныаха учуутал үөрэнээччилэрин бэйэтин кэпсээнин сатаан истэргэ үөрэппитэ эмиэ улахан оруоллаах.

Оҕолорго чиҥ билиини биэрии атын төһүүтүнэн учуутал химическай экспериментэри үөрэнээччилэргэ бэйэлэригэр оҥортоторго буолар. Маныаха болҕомто киһилэр аҕыйах реактивы туһанан эксперименти оҥороллоругар эмиэ туһаайыллар. Ити оҕолору туох барытыгар кэмчилээһиннээхтик сыһыаннаһыыга, үөрэтиигэ

(Бүтүүтүн 4-с стр. көр).

«Чурапчы» совхоз Сылаҥнааҕы өрөмүөннүүр мастерскойун коллектива ССРС профсоюзтарын XVIII съеһэ аһыллыытын таһаарыылаах үлэнэн көрүстэ. Коллектив оройуоҥҥа хоруу үлэлэригэр техниканы эрэллээхтик бэлэмнииргэ ыҥырыы таһааран үлэлиир. Манна үлэлэр саҥа көрүҥнэрэ баһыланалар.

Токарь А. И. Сивцев Эрилик Эристиин аатынан совхозка оройуон биир опыттаах токарыгар Петр Герасимовка үөрэнэн профессиональнай таһымын үрдэтиммитэ. Андрей Иванович ССРС профсоюзтарын XVIII съеһэ аһыллыытын көрсө былааннаах сорудаҕын балтараа бүк толордо.

Снимокка: токарь А. И. Сивцев.

П. Оконешников фотота.

САҤАНЫ КИЛЛЭРИИ

ЫВСЛКС райкомун комсомольскай тэрилтэлэргэ отдела кэлин кэмигэ үлэ стилин уларыта тутуута, саҥаны киллэриигэ активнайдык үлэлиир.

Ол курдук, олунньу 25 күнүгэр Субурууской аатынан совхоз киин уһаайбатыгар, Хатылыга, ЫВСЛКС райкомун аппарата Комсомол XX съеһин көрсө ыытар үлэтин наһилнаанньэҕэ отчуоттаата. Маннык отчуоттааһын урукку эттүгэр суоҕа.

Отчуоту туруорууга райкомол аппаратын үлэһиттэрэ толору састаабынан уонна ССКП райкомун тэрийэр үлэҕэ отделын сэбиэдиссэйэ Г. Н. Адамов кыттыннылар.

«СО» корр.

Умсугутуу уонна кэдьүүс

(Бүтүүтэ. Иннин 2-с стр. көр).

бөртөхтөөх холобур. Итинник таһымнаах оҕолор хас уруок ахсын демонстрационнай опыты көрөн түмүк оҥороллор, практическай, лабораторнай үлэлэри толороллор. Практическай үлэлэри оҕолор биирдиилээн эбэтэр бөлөҕүнэн оҥороллор. Ити түмүгэр уруок практическай хайысхаланыыта ситиһиллэр, оҕолор лабораторнай тэриллэри сатаан туһанар дьоҕуру баһылыыллар. Хас биирдии темаҕа туһаныллар задачалар, эрчиллиилэр сүүмэрдэнэн бэлэмнэнэллэр. Олору эрдэ суоттаабыттарга эбии сорудахтар тиэрдиллэллэр. Расчетнай задачалары суоттааһын нөҥүө оҕолор толкуйдуур, түмүктэри оҥорор дьоҕурдара сайынналлар.

Уруокка барбыты хатылыыр, үөрэппити түмэр чааһыгар Евдокия Иннокентьевна дидактическай ньымалары ордук сөбүлээн туһанар. Барыллыбыты хатылааһыҥҥа анал уруоктар ыытыллаллар. Ол иннинэ учуутал оҕолорго бэлэмнэнии былаанын, туһаныллыахтарын сөптөөх литератураларын испииһэктэрин биэрэр. Онон уруок чопчу тэрээһиннээхтик барарын ситиһэр. Мөлтөх үөрэнээччилэргэ консультациялар көмөлөһөллөр. Кинилэртэн хас биирдиилэрин кытта учуутал бэсиэдэлэһэр, үлэлэрин сыаналыыр. Уруок үөрэнээччи барыта ыйытыллар. Бонуу руостар араас ис хоһоонноохтук, айымньылаахтык ... ветскай ак... органнар... тэрин үрдэтэр. Саастыттыгэр үөрэнээччилэр билииллэрин бэрэбиэркэлиир сыаллаах аччыгый практикумнар ыытыллаллар.

Чиҥ, дириҥ билиини биэрэргэ үөрэтэр кабинет тирэх буолар. Бу, биир тылынан эттэххэ, айар лаборатория. Манна химическэй олимпиадалар матырыйааллара, моделлар, демонстрационнай уонна туттуллар матырыйааллар, паапкалар, библиотека, о. д. а. бааллар.

УЛАХАН БОЛҔОМТО —КЫЛААС ТАҺЫНААҔЫ ҮЛЭҔЭ

Ааҕардас уруогунан мунурданыы кими да астыннарбат, үчүгэй түмүктэри биэриэн да табыллыбыат. Учуутал кылаас таһынааҕы үлэҕэ улахан болҕомтотун уурар, элбэх бириэмэтин биэрэр.

«Эдэр химик», «Эдэр лаборант» куруһуоктарга ким баҕалаах сылдьар. Куруһуок үлэтин былаана уруок программатын кытта ыкса сибээстээхтик, оҕолор билиилэрин, саастарынан уратылаһыыларын, интэриэстэрин толору учуоттаан оҥоһуллар. Манна оҕолор веществолары классификациялааһыны уонна харайыыны, лабораторнай тэриллэри кытта билсэллэр. Дидактическай матырыйааллары бэлэмнииллэр, уларыйар сылдьар стендэлэри оҥороллор, химик-учёнайдар олохторун үөрэтэллэр, рефераттары, дакылааттары суруйаллар, араас опыттары оҥороллор. Куруһуок чилиэннэрэ оскуола иһинэн химическэй олимпиадалары, нэдиэлэлэри тэрийэллэр. «Ус—дьикти вещество», «Химия—олоххо дьаһахха» тематическэй биэчэрдэр умнуллубаттар.

x x x

Евдокия Иннокентьевна сыл ахсын үлэтин түмүгэ тупсан иһэр. Кини үөрэнээччилэрэ оройуоннааҕы ыытыллар олимпиадаларга, үгэс курдук, бириистээх миэстэлэри ылаттыыллар. Кини үөрэппит оҕолоруттан барыта ... выпускник ... ...нскай, ... хаһаайыстыбаннай уонна химико-технологическай институттарга үөрэнэ киирдилэр.

Биһиги учууталларга саамай күндүбүтүн—оҕолорбутун—итэҕэйэбит. Кинилэр үчүгэй үлэһит, үтүө дьон буола үүнүүлэрин иһин кинилэргэ сиэрдээхтик махтанабыт.

О. ПОСТНИКОВА,
районо методическай кабинетын сэбиэдиссэйэ.

ЫРЫА-ХОҺООН ЫҺЫАҔА

Поэт А. С. Бродников 70 сааһа туолуутун бэлиэтээһин

Олунньу 27 күнүгэр оройуоннааҕы Культура дьиэтигэр оройуон общественноһа Аҕа дойду Улуу сэриитин активнай кыттыылааҕа, Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала, саха биллиилээх поэта А. С. Бродников 70 сааһа туолуутун үөрүүлээхтик бэлиэтээтэ.

Үөрүүлээх биэчэри кылгас киирии тылынан ССКП райкомун бастакы секретара Г. М. Сысолятин аста. Поэт айар үлэтин туһунан дакылааты Российскай Федерация уонна Саха АССР культураларын үтүөлээх үлэһитэ суруйааччы Н. А. Габышев оҥордо. Биллиилээх суруйааччылар Ю. Бондарев, А. Алексин, Ф. Чуев уо. д. а. илии баттааһыннаах РСФСР суруйааччыларын эҕэрдэ телеграммаларын уонна Саха сирин суруйааччыларын эҕэрдэ суруктарын Саха сирин Суруйааччыларын союһун бырабылыанньатын председателин солбуйааччы, РСФСР уонна Саха АССР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, Саха комсомолун бириэмийэтин лауреата поэт С. И. Тарасов туттарда. Поэт доҕотторун ааттарыттан тылы эттилэр: саха биллиилээх прозаига В. С. Соловьев — Болот Боотур, байыаннай врач Д. Т. Брыскаев. Алексей Спиридонович үөрэппит оҕолорун ааттарыттан филологическай наука кандидата С. П. Ойунская истиҥ махталы этэн туран, бэйэтин научнай үлэтин түмүгүн—кинигэтин бэлэхтээтэ. Махтал-баһыыба тыллаах эҕэрдэ суруктары туттардылар: оройуон норуотун үөрэҕириитин үлэһиттэрин ааттарыттан Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала Н. И. Дьячковскай, ЫВСЛКС райкомун бастакы секретара, комсомол XX съеһин делегата Н. К. Макаров. Эрилик Эристиин аатынан совхоз партикомун секретара С. И. Никитин уо. д. а.

Поэты Чурапчы орто оскуолатын октябреноктара эҕэрдэлээтилэр.

Ити кэнниттэн оройуон куус-уран самодеятельноһын кыттыылаахтарын күүһүнэн кэрэ программалаах концерт көрдөрүлүннэ. Ойуо поэт суруйбут тылларыгар айыллыбыт ырыалар эмиэ дьиэрэйдилэр.

x x x

А. С. Бродников 70 сааһын туолар юбилейыгар кытта кэлбит Саха сирин суруйааччыларын улахан бөлөҕө ити күн Карл Маркс совхоз Үрэх Күөрэтээри участогун рабочайдарын, Одьулуун уонна Хатылы орто оскуолаларын үөрэнээччилэрин кытта көрсүһүүлэри оҥордо. Литератураны таптааччылар С. П. Ойунскай бэйэтин үлэтин туһунан кэпсээнин, поэттар Савва Тарасов, Василий Гольдеров, суруйааччылар Василий Яковлев, Болот Боотур хоһооннорун, Николай Габышев ытыс саҕа кэпсээннэрин кэрэхсээн иһиттилэр, элбэх боппуруоһу ыйыттылар.

М. МИХАЙЛОВА.

Спорт

Оскуола чемпионата

Бу күннэргэ Чурапчы орто оскуолатыгар үөрэнээччилэр саахымакка уонна дуобакка биирдиилээн бастыыр иһин чемпионаттара ыытылынна.

Уолаттарга 17 дуобатчыттан VIII кылаас үөрэнээччитэ Сергей Атласов бастаата. Кыргыттарга VIII кылаас үөрэнээччитэ Валя Диодорова кыайыылааҕынан тахсыта. Таня Шемаева иккис буолла.

Саахымакка эмиэ 17 уол күрэхтэстилэр. Үөһүн кини аҕар ... Дима Керемясов чемпион ... Кинилиин тэҥ ... очкуламмыт Валя ...ков сирэй көрсүһүүгэ хотторон иккис буолла. Кеша Архипов үһүс миэстэни ылла. Кыргыттарга IX кылаас үөрэнээччитэ Вера Ефремова чемпион аатын ылла.

Күрэхтэһии түмүгүнэн 14 үөрэнээччи III уонна II разряд нуормаларын толордулар. Оскуола сүүмэрдэммит хамаандатын састааба талылынна.

П. БАРАХСАНОВ.

ПОПОВ Егор Андреевич

1987 сыл олунньу 27 күнүгэр 69 сааһыгар уһун, ыарахан ыарыыттан 1944 сылтан ССКП чилиэнэ сэрии уонна үлэ ветерана Кыһыл Сулус уонна Аҕа дойду сэриитин I степеннээх орденнар, бойобуой үтүөлэрин итиэннэ үлэҕэ килбиэнин иһин медаллар кавалердара Егор Андреевич Попов өллө.

Е. А. Попов 1918 сыллаахха Нахсы нэһилиэгэр дьадаҥы бааһынай кэргэнигэр төрөөбүтэ. Кини үлэтин 1935 сылтан «Тугутуур» колхоска суочутунан саҕалаабыта. Активнай, тэрийэр үлэҕэ дьоҕурдаах ыччат 1939 сыллаахха Нахсы нэһилиэгин Советын исполкомун председателинэн быыбардаммыта.

1942—1946 сылларга Советскай Армия кэккэтигэр I Украинскай фроҥҥа сэриилэспитэ. Польшаны, Венгрияны, Германияны босхолоспута.

Фашистскай Германияны кыайыы кэнниттэн дойдутугар эргиллэн кэлэн бастаан райфинотдел ревизорунан, ССКП райкомун инструкторунан. 1948 сылтан Ленин аатынан, Жданов аатынан, Калинин аатынан колхоздар бырабылыанньаларын председателинэн быыбарданан уһуннук үлэлээбитэ.

1961—1964 сылларга —бөдөҥсүйбүт Эрилик Эристиин аатынан колхоз участогын сэбиэдиссэйэ.

1964—1967 сылларга ССКП обкомун иһинээҕи советскай-партийнай оскуоланы үөрэнэн бүтэрбитэ.

1967—1969 сылларга ... комбинатын директора.

1969—1971 сылларга —Калинин аатынан колхоз бырабылыанньатын председателэ.

1971—1973 сылларга Чурапчы сельпотун бырабылыанньатыгар председателлээбитэ, онтон кэлин эргиэн систематыгар араас эппиэттээх дуоһунастарга үлэлээтэ.

Е. А. Попов оройуон экономиката, культурата сайдыыларыгар билэр кылааты киллэрбитэ. ССКП райкомун чилиэнинэн, оройуон Советын уонна сельскай Советтар депутаттарынан хас да төгүл быыбардаммыта.

Егор Андреевич үлэҕэ үтүөлэрин иһин «В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтээн. Килбиэннээх үлэтин иһин», «Үлэ ветерана» медалларынан, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуоттаах Грамотатынан, кэккэ юбилейнай медалларынан наҕараадаламмыта.

Егор Андреевич Попов—активнай позициялаах, принципиальнай коммунист, сатабыллаах тэрийээччи, үтүө ыбаарыс—туһунан сырдык өйдөбүл биһиги сүрэхпитигэр мэлдьи тыыннаах буолуоҕа.

ТАБААРЫСТАРА.

Редактор
Н. Е. МАКАРОВ.

ССКП райкома, райсовет исполкома ССКП чилиэнэ, колхознай-кооперативнай тутуу ветерана, Аҕа дойду Улуу сэриитин активнай кыттыылааҕа

ПОПОВ
Егор Андреевич

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

ОАПХ совета, профсоюз райкома, «Мындаҕаайы», «Мугудай», Эрилик Эристиин аатынан совхоздар салалталара, райпо бырабылыанньата, партийнай тэрилтэтэ, профкома колхознай-кооперативнай тутуу ветерана, Кыһыл Сулус, Аҕа дойду сэриитин I степеннээх орденнар кавалердара

ПОПОВ
Егор Андреевич

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар бэйэлэрин кутурҕанныларын биллэрэллэр.

Таптыыр аҕабыт, эһэбит, убайбыт, аймахпыт сэрии уонна үлэ ветерана

ПОПОВ
Егор Андреевич

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн табаарыстарыгар, билэр дьонугар, дириҥник курутуйан туран, иһитиннэрэбит.

Оҕолоро, сиэннэрэ, балта, аймахтара.

Кино

КУЛУН ТУТАР ЭКРАНА

«Агония» («Мосфильм» икки сериялаах, кэтит экраннаах, өҥнөөх). Россия империята 1916-с сыл. Дойду кризическэй балаһыанньата. Бары кэбүөрүнэттэн дьиксиннэриилээх сурахтар кэлэллэр: бааһынайдар помещиктар уһаайбаларын уоттууллар, рабочайдар забастовкалыыллар, табаардары оҥорууну тосту аччатыыр, хаһыннаны куорҕаллааһын, уоруу эрэтэйэ, аччыктааһын сангыныыр, армияҕа сэрии сэбэ тиийбэт... Оттон бүрүстүөлгэ волята уонна туоххa да дьоҕура суох Николай II...

Ыраахтааҕы икки дьоно былаастара сууйлаһын кэрэйиллэв, онон кинилэр ортолоругар үгэс-таһынынэ суох куттал бүрүүкүүр, бараар-кэлэр сирдэрэ буолэйэн, ...

Дьэ бу кэмҥэ дьаһарыысына Россия тэр... бытынан, кыһам үктээн, күлүүгэ-элэккэ ыытан киирэйи харахтардаах, үөрэҕэ суох кини киирбитэ диэн суруйбута Алексей Толстой ыраахтааҕы уонна кини министрдэрин урдуларын мунура суох былааһы ылбыт «сибэтэй ырдьаҕас» Гришка Распутин туһунан.

Киинэ Распутин дойдуну кэбилээһиннин, Россия улуукапнаах саакасуука барбыт кэмин киэн-тоҕон көрдөрөр. Лиэнтэ 1982 сылга Венецияҕа буолбут кинофестивальга кинокритиктар Бүтүн аан дойдутааҕы федерацияларын Анал бириэмиятынан наҕараадаламмыта. Режиссер —Элем Климов. Сүрүн оруолларга Алексей Петренко, Анатолий Ромашин, Велта Лине, Алиса Фрейндлих.

«Город невест» («Мосфильм», өҥнөөх). Киинэ сүрүн героя—бөдөҥ текстильнэй комбинат директора (оруолга РСФСР народнай артиһа Олег Табаков). Сыл курдук үлэлээт, кини предприятиятыгар наука уонна техника билиитин ситиһиилэригэр эппиэттиир улахан уларытыылары киллэрэрин саҕалыыр. Ону сэргэ таҥас эрэр куораттары ааттыылларынан, бу «кийииттэр куораттарын» демографическай проблемата эмиэ быһаарыллыахтаах. Атын оруолларга—Георгий Жженов, Людмила Зайцева, Наталья Белохвостикова.

«Проделки в старинном духе» («Мосфильм», кэтит экраннаах, өҥнөөх). Фильм болҕомтону бэчээккэй литературнай төрүттээх таҕыстыла—кини А. Н. Толстой кэпсээннэрин матырыйаалын туһуоруллунна.

«Мүөткүтүк олорууу—өлүүлээх айыы!»—диир хартыына геройдарыттан биирдэстэрэ—отставкаҕа тахсыбыт корнет Кобелев. Турдаҕа сэоп кэнниттэн дьиэтигэр төнүнүбүт сыһыы-хотуу гусар Владимир уезд баарыһыната Катенькаҕы кытта холбоһуутун оҥуорлуйуота сэһэргэнэр. Кэрдээх детектив хайысхалаах бу лиэнтэ оруолларыгар актердар Дарья Михайлова уонна Владимир Самойлов ыытырыллан уһулуннулар.

«Танго нашего детства» («Арменфильм», өҥнөөх). Үс оҕо ийэтэ Сирануш ирээтигэр кырата суох эрэй-муҥ, мэп дьылҕа түбэһэр. Тиһэҕэр, сэрии бүтэр, фронтан кэргэнэ, Рубен, төннөр, дьэ онон, аны бу ыалга дьол, кус-хас олох эргийиэн сөптөө дьылыта. Ол эрээри бу да сырыыга дьылҕа ытынньык дьаһайар. Рубен кэргэттэрин быраҕар...

Сүрүн оруолу толорбут Ереваннааҕы Г. Сундукян аатынан театр актрисата Галина Новенц манна оонньуутун иһин Бүтүн Сойуустааҕы уонна Бүтүн аан дойдутааҕы кинофестиваллар бириэмиятынан наҕараадаламмыта.

«Потерпевшие претензий не имеют» («Казахфильм», өҥнөөх). Детектив биллиилээх маастардара быраттыы Аркадий уонна Георгий Вайнердар сценарийдарынан уһуллубут саҥа үлэ билиигэ олох сытыы социальнай проблемаларын, өй-санаа, сиэр-майгы боппуруостарын көтөҕөр.

...Орто Азия кыра куоратыгар кинигин билэр наһылыыннай таһыгар хабыр охсуһууга биир киһи тылыыгар туруллар, атынын ыраахааныык баайырдаллар. Онуоха бурүйдааччы—автобаза шоферэ Александр Степанов—охсуһууну мин төрүйбитим, онтон, саба түһээччилэртэн көмүскэнэн, бэйэм легковой массыын оҕолору түһээт, киһини ити дьон диэн саҥайбытым диэн билинэр.

Дьыала түмүктэммит курдук. Ол эрээри следователь Садыков оҥу саарбахалыыр. Олохтоох общественнай айыылык «түзтагэ» Степанов уонна кини быраата Вадим сымыйалыылларын сэрэйэр. Бу дьон тоҕо сымыйалыылларый?

С. ДАНИЛОВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 26 «а». ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54867. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча ул. Карла Маркса 26 «а». Тираж 3708 экз.

№ ЗАКАЗА 27.